गद्यभागः

मूर्खता

मूलग्रन्थः - पञ्चतन्त्रम् - अपरीक्षितकारकं नाम भाग:

रचयिता -

विष्णुशर्मा

कविपरिचय :

सकलनीतिशास्त्रानिपुणः, लोक ज्ञानी, छात्रबोधने अद्भुतप्रतिभाशाली विष्णुशर्मा नाम विदुषां वरः पञ्चतन्त्रं नाम ग्रन्थं व्यरचयत्। ग्रन्थोऽयं संस्कृतवाङ्मये नीतिकथासाहित्यरचनायाः नूतनां स्फूर्तिं प्रत्यपादयत् । छात्राणां कृते नीतिबोधककथाग्रन्थेषु पञ्चतन्त्रमद्यपि अग्रे विलसति। विष्णुशर्मा की.श.पञ्चमशतब्दौ आसीदिति विदुषामभिप्रायः।

अमरशक्तिर्नाम राजा दक्षिणभारतप्रान्ते महिलारोप्यं नाम नगरं पालयति स्म ।

दुर्विनीतान् विद्याविहीनान् तस्य पुत्रान् नीतिं बोधयितुं

विष्णशर्मा ग्रन्थमिमं व्यरचयदिति पञ्चतन्त्रस्य उपोद्घातवाक्यैः अवगम्यते।

विद्यार्जन विमुखान् राजपुत्रान् समावर्जयितुंसः सकलशास्त्रसारविषयान्कथारूपेण बोधयामास । अत एव सः स्वयं वदति यदयं न साधारण: कथाप्रबन्धः अपि तु सुमनोहरः शास्त्रग्रन्थः । पञ्चतन्त्रं नाम पञ्चभागसमन्वितः ग्रन्थ; । तन्त्रशब्दस्य भाग इत्यर्थः तत्र मित्रभेदः, मित्रसम्प्राप्तिः, काकोलूकीयम्, लष्धप्रणाशः,अपरीक्षितकारकमिति पञ्च तन्त्राणि विद्यन्ते । एकैकस्मिन् तन्त्रे सन्दर्भानुसारं नैकविधाः नीतियुक्ताः सत्यबोधकाः धर्मप्रवर्तकाः मनोरञ्जकाः कथाभागाः प्रस्तुताः । अत एव पञ्चतन्त्रस्य अध्ययनेन शास्त्रविषयाणां मानवताविकासोपयोगिनाम् अंशानां च अवबोधनं भवति।

प्रस्तुतपाठ्यांशः

प्रस्तुतपाठ्यभाग: “अपरीक्षितकारकम्" इत्यस्मात् तन्त्रात् गृहीतः।

यःअविचारितं करोति तस्य आपदः आपतन्ति इत्येतां

नीतिं बोधयितुमस्मिन् तन्त्रे चतुर्दशकथा: उपनिबद्धाः ।
अविचारितकर्मणां
मूलकारणं मूर्खत्वमेवेति बोधयन्त्यौ द्वे कथेऽत्र स्वीकृते।
क) मूर्खब्राह्मणकथा
ख) मूर्खपण्डितकथा

थारूपेण बोधयामास । अत एव सः स्वयं वदति यदयं
न साधारण:
कथाप्रबन्धः अपि तु सुमनोहरः शास्त्रग्रन्थः ।
पञ्चतन्त्रं नाम पञ्चभागसमन्वितः ग्रन्थ; । तन्त्रशब्दस्य
भाग इत्यर्थः
तत्र मित्रभेदः, मित्रसम्प्राप्तिः, काकोलूकीयम्, लष्धप्रणाशः,
अपरीक्षितकारकमिति पञ्च तन्त्राणि विद्यन्ते ।
एकैकस्मिन् तन्त्रे
सन्दर्भानुसारं नैकविधाः नीतियुक्ताः सत्यबोधकाः
धर्मप्रवर्तकाः
मनोरञ्जकाः कथाभागाः प्रस्तुताः । अत एव

पञ्चतन्त्रस्य अध्ययनेन

शास्त्रविषयाणां मानवताविकासोपयोगिनाम् अंशानां च

अवबोधनं भवति।

प्रस्तुतपाठ्यांशः

प्रस्तुतपाठ्यभाग: “अपरीक्षितकारकम्" इत्यस्मात् तन्त्रात्

गृहीतः ।

यः अविचारितं करोति तस्य आपदः आपतन्ति इत्येतां

नीतिं

बोधयितुमस्मिन् तन्त्रे चतुर्दशकथा: उपनिबद्धाः ।

अविचारितकर्मणां

मूलकारणं मूर्खत्वमेवेति बोधयन्त्यौ द्वे कथेऽत्र स्वीकृते।

क) मूर्खब्राह्मणकथा

ख) मूर्खपण्डितकथा

क) मूर्खब्राह्मणकथा

कथासंक्षेपः

पूर्वं कस्यचन ब्राह्मणस्य चत्वारः पुत्राः आसन् । तेषां

मध्ये त्रयःशास्त्रपण्डिताः, परन्तु बुद्धिरहिताः ।

एकस्तु बुद्धिमान्, परन्तु न शास्त्रपण्डितः । एकदा ते चत्वारः देशाटनं कर्तुं प्रस्थिताः । किञ्चित् दूर गत्वा तेषां द्वौ भ्रातरौ "वयं स्वीयया विद्या राजनुग्रहं प्राप्य धनमुपार्जितं मूढाय सोदराय विभज्य न दास्यामः" इत्यभिप्रेत्य तं गृहं गच्छतु इत्युक्तवन्तौ।

परन्तु तृतीयः भ्राता तन्नाङ्गीकृतवान् ।

तस्मात् ते चत्वारः मिलित्वा गच्छन्ति ।

मार्गमध्ये ते कतिचित् अस्थीनि ददृशुः । अथ तेषां मध्ये पण्डिताः त्रयः भ्रातरः स्वविद्याप्रभावेण अस्थिसञ्चयादिकं कृत्वा मृतं जीवयितुं व्यचिन्तयन् । बुद्धिमता भ्रात्रा निवारिताः अपि ते तथाऽनुष्ठिताः । तदा सुबुद्धिः वृक्षमारूढवान् । यावत्ते अस्थीनि संयोज्य जीवं कल्पितवन्तः तावत् सिंह: उत्थाय तान् त्रीनपि व्यपादतिवान् ।

कथासन्देशः पण्डिताः अपि बुद्धिहीनाः विनश्यन्ति :

क. मूर्वब्राह्मणकथा

కవి పరిచయం

సకల నీతిశాస్త్ర నిపుణుడు, లౌకికజ్ఞానం కలవాడు, విద్యాబోధన చేయడంలో విష్ణుశర్మ అనే మహా పండితుడు పంచతంత్రము అనే గ్రంథాన్ని రచించాడు. ఈ గ్రంథం సంస్కృత సాహిత్యంలో నూతనమైన నీతిశాస్త్ర గ్రంథ రచనకుస్ఫూర్తిని కలిగించింది. విద్యార్థులకు నీతిబోధకమైన కథా గ్రంథాలలో పంచతంత్రం మొదటిస్థానంలో ఉంటుంది. ఇతడు క్రీ.శ. 5వ శతాబ్దంలో నివసించాడని పండితుల అభిప్రాయం.

దక్షిణ భారత ప్రాంతాన్ని అమరశక్తి అనే రాజు పరిపాలించేవాడు. దుర్వినీతులైన, విద్యావిహీనులైన ఆ రాజకుమారులను నీతిశాస్త్ర పండితులుగా చేయడానికి, విష్ణుశర్మ ఈ పంచతంత్ర కావ్యాన్ని రచించాడని పంచతంత్రములోని ఉపోద్ఘాత వాక్యాల వలన తెలుస్తుంది. విద్యయందు అనాసక్తులైన రాజకుమారులకు ఆసక్తిని

కలిగించడానికి, కథల రూపంలో రచించబడిన అందమైన ఒక శాస్త్రము ఈ గ్రంథము.

పంచతంత్రములో అయిదు భాగాలున్నాయి. తంత్రమనగా భాగమని అర్థం. దీనిలో మిత్రభేదము, మిత్రసంప్రాప్తి, కాకోలుకీయము, లబ్ధి ప్రణశము, అపరీక్షిత కారకము అని అయిదు భాగాలున్నాయి. సందర్భానుసారంగా అనేకములైన నీతులు కథారూపంలో చెప్పబడ్డాయి.

ప్రస్తుత పాఠ్యాంశము

ఈ పాఠ్యభాగం అపరీక్షితకారకం అనే తంత్రం నుండి గ్రహింపబడింది.

ఆలోచించకుండా పనిచేస్తే వచ్చే కష్టాలను వివరిస్తూ దీనిలో 14 కథలు చెప్పబడ్డాయి.

పాఠ్యభాగ సారాంశం

ఒకానొక గ్రామంలో నలుగురు బ్రాహ్మణ కుమారులు పరస్పరం స్నేహభావంతో

నివసించేవారు. వారిలో ముగ్గురు శాస్త్రములను అభ్యసించినవారు, కానీ వారు బుద్ధివిహీనులు. నాలుగవవాడు శాస్త్రములను చదువుకొనలేదు, కానీ తెలివిగలవాడు. ఒకసారి స్నేహితులు ఇలా అలోచించారు. రాజును మెప్పించి ధనమును సంపాదించలేనప్పుడు, ఆ చదువు వలన ప్రయోజనమేమున్నది. కాబట్టి తూర్పు దేశానికి వెడదాం. అలాగేనని నిశ్చయించుకొని వారు ప్రయాణం చేస్తూ ఉండగా మార్గమధ్యలో వారిలో పెద్దవాడు ఇలా పలికాడు. ఓహో ! మన నలుగురిలో ఒకడువిద్యలేనివాడు. కానీ బుద్ధిమంతుడు. రాజుగారి అనుగ్రహము విద్య వలన లభిస్తుంది, కానీ బుద్ధి వలన కాదు. అందువలన మనం సంపాదించిన ధనం ఇవ్వలేము. కావున ఇంటికి పంపించివేద్దాము. అప్పుడు రెండవవాడు ఓ సుబుద్ధీ ! నీకు చదువు లేదు కాబట్టి ఇంటికి పొమ్మని పలికాడు. అప్పుడు మూడవవాడు ఇలా అన్నాడు. అది సరియైనది కాదు. చిన్నప్పటి నుండి మనమందరం ఒకే చోట ఆడుకుంటూ

పెరిగాం. మనం సంపాదించిన ధనాన్ని నలుగురం సమానంగా అనుభవిద్దాము.

ఇది నాది, పరాయివానిది అని తెలివి తక్కువ వాళ్ళే లెక్కిస్తూ ఉంటారు. కాని ఉదారమైన మనస్సుగలవారికి మాత్రం ఈ భూమి అంతా ఒక చిన్న కుటుంబమే.

కాబట్టి ఇతనిని కూడా మనతో రానివ్వండి. వాళ్ళు అలాగేనని నిశ్చయించుకొని వెడుతుండగా మార్గమధ్యంలో అడవిలో మరణించిన సింహం యొక్క ఎముకలు కనిపించాయి. వాటిని చూసి వారిలో ఒకడు ఓహో ! ఈ రోజు మన విద్య ప్రదర్శింపబడుతున్నది. ఇక్కడ ఒక జీవి మరణించియున్నది. మన విద్యా ప్రభావంతో దీనికి ప్రాణములు ఇద్దాము. నేను ఎముకలను ప్రోగు చేస్తాను, అని పలికి కుతూహలంతో ఎముకలను ప్రోగు చేసాడు. రెండవవాడు కుతూహలంతో దానికి చర్మము, మాంసము, నెత్తురు సృష్టించాడు. మూడవవాడు దానికి ప్రాణాలు పోయబోవుతుండగా సుబుద్ధి నివారించి ఇలా అన్నాడు.

ఓహో ! ఆగండి. ఇది సింహములా కనిపిస్తున్నది. దానికి

ప్రాణములు వచ్చినచే మనందరని చంపగలదు.

అప్పుడు వాడు ఓరీ మూర్ఖుడా ! నేను నా విద్యను నిష్ఫలం

చేయను అని పలికాడు. ఆ మాటలు విని అతడు ఒక్క క్షణం

ఆగండి నేను చెట్టు ఎక్కుతాను అన్నాడు. తరువాత అతడు

సింహానికి ప్రాణాలు పోయగానే అది లేచి వారి ముగ్గురిని

చంపివేసింది. అతడు కూడా తరువాత చెట్టు దిగి ఇంటికి

వెళ్ళిపోయాడు.

విద్య కన్నా తెలివితేటలే శ్రేష్ఠమైనవి.